

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

LI. ÉVF.

KÖZLÖNYE

4. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. ☉ Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árrért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. em.

sz. A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnék. sz.

(Telefon: 37—22.)

Ujabb olasz erdőtörvények.

Olaszország erdőgazdasági politikájának alapját eddig az 1877. évi június hó 20-án hozott erdőtörvény és néhány más törvényben elszórt kisebb jelentőségű rendelkezés alkotta. Az 1877. évi törvény az erdő fentartását a szükséges mértékben biztosítani vélte azáltal, hogy a szelidgesztenye felső tenyészhatára fölött az erdők irtását és oly fátlan területek mezőgazdasági használatát tiltotta, amely területek a közjó érdekében csak erdőgazdaságilag művelhetők. Ez a törvény továbbá minden tartományban a tartományi előljáró elnöklete mellett erdészeti bizottságot létesített, amely a törvényes rendelkezések végrehajtásával van megbízva.

Azonban daczára ennek a törvénynek, Olaszország erdei mégis a pusztító használat következtében mindinkább szomorubb állapotba jutottak s az erdőpusztítások következményeként a hegyvidékeken földcsuszamlások, vadpatakok és árvizek pusztításai gyakoriak. Felmerült tehát annak szükségessége, hogy ezek a bajok különleges rendszabályokkal orvosoltassanak, amelyek részben az állami erdőkről, az erdőgazdaság védelméről és elő-

mozdításáról szóló, 1910. évi június hó 2-án kelt törvényben foglaltatnak, részben pedig 1910. évi november hó 30-áról kelt két törvényjavaslat tartalmát képezik, melyek egyike az 1877. évi erdőtvörvény módosításáról és a hegyvidéki legelő és mezőgazdaságról szól, míg a másik az erdészeti tanügyre vonatkozik.

Amennyire a római nemzetközi mezőgazdasági intézet egyik közleményéből kivehető, az állami erdőkről szóló törvény legfontosabb intézkedése az, hogy az állami erdők részére önálló hatóságot állít fel, amely ezen birtok nagyobbitásával és elidegeníthetlenségével, valamint a rendszeres gazdaság jó példájával arra hivatott, hogy az olasz erdőgazdaságot és az erdei termékekkel való kereskedelmet előmozdítsa.

Az állami erdőbirtok áll: a) az elidegeníthetlenné nyilvánított állami erdőkből; b) a pénzügyminisztérium által kezelt állami erdőkből; c) egyéb kizárólag erdészeti művelésre alkalmas területekből; d) az állami erdőhatóság által vétel útján vagy más módon szerzett erdősült területekből; e) az ugyanezen hatóság által vétel vagy *kisajátítás* útján szerzett, nem erdősült területekből, végül; f) oly ujonnan beerdősített vagy a közmunkaminisztérium által külön törvények alapján beerdősítendő oly területekből, amelyeket a földművelésügyi minisztérium jónak lát az állami erdőbirtokba bekebelezni. Ezek az erdők és egyéb területek elidegeníthetlenné és rendszeres gazdasági terv szerint kezelendők.

A törvény 17. §-a az erdőigazgatóságot felhatalmazza, hogy mezőgazdasági pénzügyintézeteknél és takarékpénztáraknál előlegeket és kölcsönöket vehessen fel.

Az állami erdőfelügyeletnek a községek, tartományok, nyilvános intézetek, testületek, egyletek és részvénytársaságok erdei vannak alávetve.

Különösen elhanyagolt erdők újraerdősítését a minisztérium a munkálatok műszaki vezetésének díjtalan ellátásával és hektáronként 50—100 lira hozzájárulással segítheti elő.

A birtokosok által beerdősített kopár területek, ha sarjerdő telepített rajtuk, 15 évig, máskülönben 40 évig adómentesek.

Ezen törvény végrehajtásának költségei az első 5 évre vonatkozóan 30 millió lírában vannak előirányozva. E törvény kiegészítésül szolgál a fennemlített két kisebb törvényjavaslat. Az első

az erdők és legelők fentartásáról gondoskodik, ujraszervezi az említett bizottságokat és a szelidgesztenye előfordulási határát, amely eddig az erdőfelügyeletnek korlátot szabott, elejti. Igen fontosak a legelők jókarbantartására, a rétek öntözésére és a vízszabályozásra vonatkozó rendelkezések. Tönkretett legelőket az erdészeti megjavít s e célból kellő kárpótlás mellett több évre tilalom alá is helyezheti.

A második törvényjavaslat az erdészeti szakoktatást szervezi három fokon és az erdészeti kísérletügyet kezdeményezi.

A IV-ed éves erdőmérnökhallgatók 1911. évi kis tanulmányutja.

Közlő: *Papp Gusztáv*, főiskolai tanársegéd.

A tanulmányut célja elsősorban az volt, hogy a hallgatóknak alkalmuk legyen az erdei szállítási berendezéseket és a fa feldolgozására szolgáló ipari telepeket közvetlenül a helyszínén tanulmányozni.

Krippel Móricz főiskolai tanár és *Papp Gusztáv* főiskolai tanársegéd vezetése mellett a tanulmányuton 23 hallgató vett részt, akik közül 14 ösztöndíjas volt. A tanulmányut helyéül a beszterczebányai m. kir. erdőigazgatóság kerülete lett megjelölve, mely közelségénél és azonkívül nagyszabású berendezéseinél fogva erre a célra a legalkalmasabb.

November hó 6-án érkezünk meg Beszterczebányára, ahonnan még aznap délután kirándulást tettünk a hermándi papirgyárba.

Alig értünk ki a városból, már is feltűnt, hogy az országút mellett folyó Besztercze patak vize erősen habzik és minél tovább haladunk felfelé, a hab mennyisége annál nagyobb és a víz környékén kellemetlen szag üti meg orrunkat. Időközönként piros-, majd meg kékszinű a patak vize és ez a szín nem változik meg akkor sem, mikor a patak a Garamba szakad és annak egy részét is megfertőzi. Ez a jelenség a papirgyár szennyvizeitől ered, melyeknek lugozó, mérgező hatása következtében a patak állatvilága a gyár alatt fekvő patakszakaszon mind elpusztult. Élesdet

és Jakabfalvát elhagyva, balról hatalmas szirtek tűnnek fel, melyeknek tövében fekszik *Plaszky* Aladár mészégető telepe. A kemence nagyobb építmény, melynek szerkezete elüt a minálunk már ismert és az erdészetnél általánosan alkalmazott egyszerű kemenczék-től. *Bührer*-féle rendszerben épült és 12 egymásba nyíló kamrából áll. A kamrák mindenikének külön bejárata van, hogy azok kővel megtölthetők, illetőleg kiégetés után kiüríthetők legyenek. A kamrák egymással ajtónyílás segélyével közlekednek, mely ajtónyílások vastag papirlemezzel zárhatók el. Minden kamra külön a falba beépített szellőző nyílással van ellátva.

Üzembehelyezés előtt a kamrák mindenike mészkövel töltetik meg és pedig kezdve az elsőnél. Ha az első kamra meg van töltve, akkor külső nyílását befalazzák és a szomszéd kamra felől vastag papirlemezzel zárják el. Ezután a másik kamrát töltik meg és kívülről ismét elfalazzák, illetőleg a szomszédos kamra felől papirlemezzel zárják el. Így halad a munka addig, míg az összes kamrák megtelnek. Amikor az összes kamrák megteltek, a kemenczét begyújtják. A begyújtás az első és a 12-ik kamra között fával történik. Az üzembehelyezéshez 20 *ürm* fa kell. Ez a mennyiség elegendő arra, hogy az első kamrába elhelyezett mészkö áttüzesedjék. A tűz élesztése és tovavezetése, továbbá az égéstermékek elszállítása elektromos ventilátor segítségével történik, amely a forró levegőt és a lángot a falban elhelyezett nyílások segélyével a kamra belsejébe huzza. Midőn a fa már elégett és a mészkö tökéletesen áttüzesedett, a további fűtés szénnel történik olyképen, hogy a padláson elhelyezett és elzárható kémlelő nyílásokon át az izzó mészkö közé kőszent dobálnak, mely a nagy melegben lángra lobbanva, szolgáltatja a mészkö tökéletes kiégetéséhez szükséges hőt. Amikorra az első kamra teljesen kiégett, akkorra már az első és második kamra között elhelyezett papirlemez is elégett és akkor egy szabályozó készülék segítségével a ventilátort átváltják, mire az a forró levegőt a második számú kamrába huzza, melyet, mihelyt a mészkö kellőképen áttüzesedett, ismét szénnel fűtenek tovább felülről. A kamra tökéletes kiégéséről szintén a padláson elhelyezett kémlelő nyílásokon keresztül lehet meggyőződni. Amikor ilyen eljárással már több kamra kiégett, akkor az első kamra befalazott ajtónyílását kibontják és ha a mész már

lehült, azt onnan kiszedik és újból kővel megtöltve, a nyílást elfalazzák. Ilyen módon egymásután szedik ki a már kiégetett meszet úgy, hogy amire a tűz megteszi körutját, ismét megtöltött kamrákra talál. A kemencze tehát egyfolytában üzemben tartható.

Egy kamra 760°C mellett 12—14 óra hosszát ég. A leirt kemencze (12 kamrával) naponként 2—3 vagon meszet képes termelni. A jelenleg használt mészkőből egy vagon (10.000 kg) mész kiégetéséhez 20 *q* szén szükséges. Vannak ilyen rendszerű kemenczék, melyek 6—12—16 kamrával vannak ellátva és eszerint változik a teljesítőképességük is. A termelési költségekre vonatkozólag adatokat szerezni nem sikerült.

A kiégetett mész azonban nem szép, sok benne a salakos rész, ami arra enged következtetni, hogy az égés nem történik tökéletesen, vagy pedig, hogy a kő nem egészen mészégetésre való.

A mészégető kemencze megtekintése után utunk igen szép lucz- és jegenyefenyvesek között vezet tova a hermándi papirgyárhoz. Utközben több faórló telep van, ezeket azonban az idő rövidsége miatt nem tekinthettük meg.

A papirgyár jelenleg átépítés alatt áll, úgy hogy nagy részét nem is láthattuk.

A papirgyártáshoz lucz- és jegenyefenyőt használnak fel. Az erre a célra szolgáló fatömeget jelenleg a *Magyar kereskedelmi bank r.-t.* birtokában levő gyár az óhegyi m. kir. erdőgondnokságból és a városi erdőkből veszi. Elsősorban az olcsóbb és a gyérités alkalmával kikerülő faanyagot használják fel, de miután ez a faanyag kevés a rendes üzem fenntartásához, azért még nagy mennyiségű lágy tűzifát is elfogyasztanak. A lágy tűzifát az erdőigazgatóság karámi és dobrócsi erdőgondnokságaiból ürm^3 -ként 6 korona 50 fillérért szerzi be. Hogy az erdőigazgatóság ily nagy egységárat tud ezen fogyasztási cikknél elérni, arra a kiépített Kisgaram—Feketebalog között közlekedő erdei iparvasut bir legnagyobb kihatással, mert az eddig usztatott tűzifa most vasutal szállítható tovább. Azelőtt különben nehezen is volt értékesíthető, mert a hosszú vízi szállítás folytán az cselulóze és papirgyártásra nem volt felhasználható.

A fának Hermándra való elszállítása kb. mégegyszer annyiba

kerül, mint amennyi a faérték és még ilyen körülmények között is kifizeti magát ez az üzlet.

Mielőtt a fát papirgyártáshoz felhasználnák, előzőleg prima, secunda, tercia elnevezés alatt választékolják. Az első osztályban teljesen ág- és göcsmentes, a másodikban kisebb hibákkal bíró, a harmadikban pedig selejtes anyagot találunk. Így osztályozva kerül a hasábfa az aprítóba. Az aprító egy nagy korongra szerelt éles késekből áll, melyek gyors rotáció közben a késekhez rézsut helyezett hasábokból 2—3 cm magas korongokat, illetőleg korongrészeket vágnak le. A levágott részek forgó hengerekre helyezett szövtpályán a választékoló dobba kerülnek, mely folytonos mozgás közben kiszitálja az apróbb törmeléket, göcsöket stb., úgy hogy a szita tulsó végén a tiszta anyag hull ki. Ez az anyag, egy, a már említetthez hasonló szövtpályán át egy exhaustorbá kerül, mely a faanyagot légnyomás segítségével a nagy főzőtartályba szállítja.

A főzőtartályok hatalmas, kovácsvaslemezből készült szögecselt edények, melyeknek fala olyan anyaggal van kibélelve, mely a lug és kénessav hatásának ellentáll. A tartályok ugyanis, mihelyt fával lettek megtöltve, lezáratnak és kénsavas lug hozzáadása mellett, magas nyomás alatt a fának főzésére szolgálnak.

A lug külön helyiségben kénessav és mésztej keverékéből készül. A kénessav előállítására három légmentesen elzárható vas-kemence szolgál. Ezekben égetik el a közvetlenül Sziciliából hozott kén. Az égéshez szükséges levegőt szivattyuk segítségével szállítják a pestekbe. Az elégett kén gáz alakjában mosó- és hűtőkészüléken száll keresztül a mésztejjel telt tartóba, ahol a mésztej által megkötetik és szolgáltatja a papirgyártáshoz szükséges lugot.

A megtöltött főzőtartályokba most vagy közvetlenül, vagy pedig a tartályokon keresztül vezetett csövekbe, tehát közvetve, gőzt engednek és ennek segítségével hevítik a hőmérsékletet 140 C^o-ra. A főzés ideje alatt az anyagot többször megvizsgálják és a lug színe, kénessav- és gyantatartalma szerint dönti el a főzőmester, hogy vajjon a nyers cselulóze jó-e már, vagy még nem. A főzés 17—24 óra hosszat tart, minél tovább, annál szebb a nyersanyag. Ha a próba már jó, akkor mindenekelőtt a gőzt vezetik el a tartályból; utána pedig többszöri átmosás után az

egész tömeget egy betonkádba. Azután még szétfoszlatják, bő vízzel felhígítva (az u. n. homokfogóban tisztítják, majd centrifugál-gépben osztályozzák, végül pedig hengereelik. Hengerlés után vastag lemezekben kerül elő a nyers papiranyag.

Ezt az anyagot a papirgyártás céljaira újból feldarabolják, a szükséghez képest szintelenítik, vagy pedig festik. Ebből a célból nagy kádakba, „hollanderek” ekbe kerül, melyekben éles késekkel ellátott henger a legapróbb részekre szedi szét, úgy hogy hig tészta-szerű anyag jön ki a hollanderekből, melyet folytonosan kavarni kell. Ezekben a kádakban adagolják a papiranyaghoz a festéket, enyvet, timsót, földet stb. aszerint, hogy minő papirost akarnak készíteni. Hasonló berendezések szolgálnak az anyag halványításához is, ami chlór-mészszel történik.

A hollanderekből a még mindig nyers anyag a papirelőkészítő-gépekbe kerül, ahol hosszú kádakban megszabadítják minden idegen anyagtól, mely a papirosba nem való s így kerül az anyag a víztelenítő szövetre, innen végül a simítóhengerekbe, ahonnan mint kész papirost hatalmas hengerekben csavarják fel.

A papirost készítés közben többször megvizsgálják egyrészt színtre, másrészt sulyra nézve. A színt erre a célra berendezett villanyos lámpa mellett vizsgálják és szükség szerint több festéket vagy több szintelenítőt adnak hozzá. A papiros sulya m^2 szerint van megállapítva, ennek az ellenőrzésére minden gép mellett érzékeny mérleg van felállítva.

A kész papirost azután felvágják, választékolják és csomagolják. A gyárnak külön része vonalozással, lyukasztással és papirzsákok készítésével foglalkozik.

Az üzemi erőt turbinák szolgáltatják, vannak azonban tartalékban gőzgépek is.

Egy-egy főzõtartályban 10.000 kg (egy vagon) száraz papírnak megfelelő nyersanyag fér el. A gyár naponként 2 vagon papírnak megfelelő nyersanyagot dolgoz fel.

A második napot a beszercezbányai fafogyasztó ipartelepek megtekintésére fordítottuk, kezdve azt a gyufagyár tanulmányozásával. A gyár rakodóján hatalmas méretű rezgőnyárfák kötötték le figyelmünket. Ezek sajnos nem honi eredetűek, hanem Oroszországból származók. Az anyag m^3 -enként 40 koronába kerül. Mint

különlegességet említette meg a gyárfőnök, hogy ez az anyag Oroszországból, a magyar határtól mintegy 2000 *km*-re fekvő erdőkből kerül ki és hogy az orosz vasuti tarifák erre a 2000 *km*-re csaknem egyenlők a máv. 4—500 *km*-re alkalmazott tarifáival. A rönköket mindenekelőtt 50—60 *cm* hosszú tönköcskékre fűrészelik fel, utána külön gépen lekérgezik. Beljebb egy lefejtő vágja az egy skatulyának megfelelő furnirokat, melyeket a lefejtőgépen alkalmazott kések a skatulya behajlitási helyén meg is karczolnak. Ehhez hasonló gép lefejtí a gyujtószállaknak való vastagabb lemezeket, melyekből függőlegesen mozgó gyaluszerű kés vágja ki a gyujtószállakat. A szálak természetesen nem mind egyformák, ennél fogva azokat először egy rostára viszik, amelyen keresztül a rossz gyufa kihull és csak a java marad meg. Egy másik gép a már megszáritott gyufaszálakat rendezi, ismét egy másik keretekbe rázza, mely keretek először a paraffinozóba, majd pedig a fejkészítő gépbe kerülnek, innen pedig kerettestül együtt a szárítókamrákba. Külön gép készíti a gyufaskatulyákat és fiókokat. Gép tölti a skatulyákat gyufával és azokat be is zárja. Gép ragaszt a skatulyákra czimkéket, ismét más gép a gyujtóanyagot mázolja fel rájuk s egyszersmind megszáritva azokat a csomagolóba viszi. A skatulyáknak tízével összeállított csomóját gép burkolja be papirosba, csupán a skatulyák összeállítása történik kézi erővel. A gyár naponként 50,000 drb. kész gyufaskatulyát készít. A munka menete oly gyors, hogy a reggel még nyers tönk, estére mint kész gyujtó van vasuti kocsikba rakva.

A *Kohn Gy. és V.*-féle ládaárugyárat is megtekintettük. Ez a czég a kincstári gőzfürészt is bérlí és a ládagyárat a hulladékanyag, azonkívül pedig a régebben nem értékesített és nem értékesíthető fűrészanyag belterjesebb kihasználása céljából építette. Több körfűrészszel, gyalugéppel, hasítófűrészszel és élesítőgéppel van felszerelve. Hogy mennyire jövedelmező ez az üzletág, legjobban mutatja az, hogy a ládadeszka m^3 -ért 45 koronát vesznek be oly anyagért, melyet különben nem értékesíthettek volna. Apadéka 30%.

Ezután a kincstári gőzfürészt, majd pedig a *Hugyecz-Rosenauer*-féle nagy mészégető körkemenczét tekintettük meg. Beszámolómban csak az utóbbinak leírására szorítokozom. A kemencze 18 *m* magas.

Falai, melyek belől chamotte-téglával vannak kibéelve, a töltőtér magasságában 2 m vastagok. A töltőtér köbtartalma 55 m³. A mészkövet a közeli bányából kézi csilléken szállítják dobogón keresztül a kemence felső részéhez és onnan töltik meg. A tüzelés a földtől 3 m magasságban történik 4, a két egymásra merőleges átmérő végében alkalmazott nyíláson keresztül. A kiégett meszet minden 8 órában bocsátják le. Egy égetés után 45—50 g meszet nyernek, naponként tehát mintegy 100—120 g-t; ehhez a teljesítőképességhez minden negyedik napon egy vagon kőszén kell. A mész könnyebb kisedése céljából a kemence aljába kúp van beépítve, mely a kész árut a kemence 4 oldalán alkalmazott nyílásokon keresztül közvetlenül az ott álló szekerekbe osztja.

Ezután a fabutorgyárat tekintettük meg. A gyár a faanyagot a kincstári és a városi erdőkből szerzi be. A rönköket elsősorban butorléczekre fűrészelik fel oly hosszúságban, amilyen tárgyat éppen készítenek. A butorléczeket vagy szegletesen hajlítják, vagy pedig először köresztergán leesztergályozzák és így viszik a párolókemencékbe, ahol 80°-os gőz hatásának teszik ki. A gőzölés mintegy 12 órát vesz igénybe, mely után a fát tömören hajlítják, azaz melléje vaspántot téve, mindkét végén befogva alakítják. Hajlítás után szárítják a fát. Szárítás után kivesszük az alakító keretekből és mindenféle simítási, festési, fényezési eljárásoknak vetik alá. Fényezés előtt összeállítják az egyes butordarabokat és minden egyes alkatrészt megszámozva, ismét széjjelszedik. Ez azért történik, mert az áru legnagyobb részét tengerentúlra szállítják, ennél fogva szükséges, hogy minél kisebb alakban legyen összecsomagolható. A számozás pedig a széjjelszedett butordarabok újból való helyes összeillesztése céljából válik szükségessé, mert minden alkotórész külön ládába csomagoltatik. Érdekes, hogy a munkások semmi szerszámot vagy kelléket nem kapnak, hanem mindent maguknak kell a gyár szertárából beszerezniök. Darabszám szerint fizetik őket és a kellékek a bérbe betudatnak. Ilyen módon minden lopás és csalás ki van zárva.

A gyár félig állandó munkásokat alkalmaz. T. i. a munkások legnagyobb része a város környékéről való, de azért egész héten a gyárban dolgozik, a gyári munkáslakásokban lakik és csak vasár- és ünnepnapra megy haza.

A napi programm végül a *Löwy és Tsa* cég fagyapótygyárának megtekintésével ért véget. Harmadik napon az óhegyi m. kir. erdőgondnokság meredék-hegyoldalain alkalmazott fokozatos felújító vágások kihasználására alkalmazott berendezéseket tanulmányoztuk.

Utközben megtekintettük a városi tűzifarakodón a villamos faapritót, mely két körfűrészszél és két aprítóval dolgozik és a felapritott fát pater noster mű mindjárt az üres szekerekbe emeli. Egy ürméter tűzifa felapritásáért a vevők egy koronát fizetnek. Megtekintettük továbbá a városi zárógerebet, mely a város közönsége által fogyasztott tűzifa felfogására szolgál. A berendezés kisebb arányu, de a célnak tökéletesen megfelel.

Az óhegyi erdőgondnokságban elsősorban a vontatóúthálózatot tanulmányoztuk. Ebből a célból Kánaljától kezdődőleg végigmentünk egy ilyen uton és egyben figyelemmel kísértük azt is, hogy miképpen kell a már meglevő berendezéseket az erdei szállítás céljaira előnyösen felhasználni.

A kánaljai részből kijövet feltűnt a városi részben helytelenül vezetett fokozatos felújító vágás nyomán fellépett széltörés, mely a hegyoldalt egészen elcsufította. Innen a *Haljar* nevű erdőrészebe, majd a Kis- és Nagy-Kuczmann erdőrészebe, mindenütt vontatóutakon járva, a fának kötélen való eregetését és az erdőn való fafelvételt szemléltük meg.

Még a vontatóutak nyomjelzését, illetőleg az úthálózat legcélyszerűbb elosztását tanulmányozva, utunkat Rezsópart felé folytattuk. Itt a tűzifa- és rönkgerebet, majd pedig a Kisgaramon a feketebalogi erdei iparvasút csatlakozóállomását és az új gerebet szemléltük meg.

Zólyombrézótól Kisgaramig a zólyombrézó-breznóbányatiszolezi h. é. vasút szárnyvonalat épített, innen azonban már csak keskenyvágányu — korlátolt személyszállításra is berendezett — erdei iparvasut vezet fel Feketebalogra. A nagy- és kisvasut két végállomásának lírája olyformán csatlakozik egymáshoz, hogy egyrészt a Fekete-garam vidékéről lehozott tűzifa és egyéb áru a raktárba leszállítható és másrészt ugyanazon sín pár felhasználásával a rendes nyomtávolságú vasut kocsijai is befuthatnak — terhelés céljából — a rakodóra.

A felfogó gereb a vasuti állomás mellett a kővizi és cserpataki völgyekből jövő tűzifa felfogására szolgál. Jelenleg némi

átépítést szenved, mert eredeti alakjában a gerebudvaron (nyilt meder) át gyakorolt rönkusztatást akadályozta. A gereblábak nyílása ugyanis nem állott helyes arányban a rönkök hosszával, minek következtében rönkusztatás alkalmával nagy torlaszok képződtek. A bajon úgy segítenek, hogy az egyik gereblábat kiváltható alakban betonaknába helyezik el és csak tűzifausztatás alkalmával szerelik fel. Később, mikor rönköt usztatnak és télen a gereblábat egyszerűen kiemelik és az aknákat elfedik.

Kisgaramról az iparvasutttal Feketebalogra mentünk, közben a kisgarami készletező gerebet tekintettük meg. Ez a gereb ama nagymennyiségű fához képest, melyet usztatáskor készletben tart, nevetségesen kicsinynek látszik és csak a jobboldalt fekvő hatalmas sziklapart védi attól, hogy az udvarában elhelyezhető nagymennyiségű faanyag teljes súlyával ránehezedjék.

Feketebalogon és a zólyomjánosi farakodón a fafuvarozást, máglyázást, oszlályozást és faátvételt tanulmányoztuk. Meggyőződünk a helyszínén, hogy a házilagos kitermelés nagymértékben igénybeveszi különösen az altiszti személyzetet, de a kezelő erdőtiszt is kénytelen egész szaktudását és munkabírását igénybevenni, hogy eredményeket érhessen el. Láttuk azt is, hogy a házi kezelés révén mily hatalmas munkaadója lett az erdőkinctár a környékbeli népnek. Jó handeleceink talán mégis be fogják most látni, hogy sok pénzt keresni csak megfeszített munkával lehet.

A következő napot a mihálytelki erdőgondnokságban töltöttük. Megtekintettük a légfűtésre berendezett magpergetőt, mely a kincstári hatóságok részére szállítja a kipergetett luczfenyő- és egyéb magot. Ennek megtekintése után átmentünk a Martinova nevű erdőrészbe, ahol egy szálfavágás kihasználását tanulmányoztuk. Az öreg erdő igen szépen fejlett, 20—25 éves luczfenyő-fiatalos fölött foglalt helyet. Kihasználása azért ütközik nehézségekbe, mert a szálfák lecsusztatása alkalmával az alantfekvő fiatalos tönkrement volna. Ezt megakadályozandó, az erdőgondnok a fiatalos széleit háritófállal látta el, mely a fiatalos felé lecsuszó szálfákat a völgy felé háritja.

Az utolsó napon megtekintettük még a vaczoki erdőgondnokságban fekvő „Bedő-Albert“-usztatógátat és ezzel a kis tanulmányutat be is fejeztük.

Lőjegyzékeink vezetéséről.

Irtá: *Barthos Gyula*, uradalmi főerdész.

Egyszer már irtam e tárgyról, ezelőtt hat esztendővel. Nagy lelkesedéssel irtam meg akkor a „Vadászlap“-ban vezető helyen egy cikket, sok, a modern vadászgazdát erkölcsileg kötelező tudnivalónak megszívlelésére kértem a hazai vadászközönségnek legalább a szaklapokat olvasó részét s most, hogy a m. kir. statisztikai hivatal által összegyűjtött adatok alapján összeállított „Magyarország vadlelvése“ folytatólag egy esztendőről: ez esetben 1909-ről megjelent, úgy látom, hogy sok javulás történt a lőjegyzéki adatoknak bejelentése, helyesbitése és következőleg összegezése terén is, de még sem annyi, hogy szükségesnek ne tartsam újból tollhoz nyulni ezen nemcsak érdekes, de tagadhatatlanul fontos adatgyűjtés körül mutatkozó hibáknak újabb tárgyalása végett.

A vadászat mesterség is, de tudomány is. Régen a vadászattal akár hivatásszerűleg, akár mulatságból foglalkozók meglehetősen szűk ismeretkör mellett is vadászok maradhattak; a művelt vadásznak azonban feltétlenül jó adag szakismeretre van szüksége, legelsősorban pedig magának a vadászat tárgyának: a hazájabeli állatoknak legalább is enciklopédikus ismeretére. Ferde helyzetbe kerül az a vadász, ki annyiban sincs tisztában az emlősök és szárnyasok rendszertanával és földrajzi elterjedésével, hogy azokat a fajokat sem ismeri fel, melyekre vadászik.

Nem akarok hajszállhasogató lenni! Nem lehet minden vadász szakzoológus, szakornithológus, ki nemcsak felismeri, hanem keresi is azokat a morfológiai vonásokat, melyek valamely állategyedet a fajtól elütővé, variálttá alakítanak. Az itt szóvá teendő természetrajzi értelem megelégszik a vadászat és madarászat körébe tartozó állatfajoknak ismeretével is, mely kötelességszerűleg elsősorban a hivatásos szakvadászokra hárul. Olyan erdőt-mezőt bujó uri puskás mindig lesz, ki pelét (*Myoxus*) lő s nem fogja tudni: micsoda, avagy batlát lát (*Plegadis falcinellus*) és sietni fog ujságba tenni az afrikai szent ibiszekről képzelt észleletét.

Hibás, vagy meg sem történt feljegyzések alapján sok érdekes adat megy évenként kárba a tudományra nézve. Ma a

szakvadász, ki szenvedélyének kielégítésére, avagy hivatalos utánjárásai közben a természet jelenségeinek észrebevésére istenadta jó érzékkel rendelkezik, egyuttal ornithológiával foglalkozó egyén is. Mily nagy kár aztán, ha ő, ki erdön-mezőn a honi fauna mindenféle érdekesebb és ritkább nemeinek képviselőivel találkozik, s kinek a legtöbbször módjában van ezekből bizonyító példányokat is szereznie, vagy észre sem veszi azokat, vagy legalább is fel nem jegyzi észleleteit.

De tovább megyek. Az így ornithológussá váló vadászember egyben statisztikus is, ki nyilvántartja a madarak szaporodását és fogyását. Tény, hogy a modern gazdasági módok megzavarták majdnem minden madárfajnak ősi biológiai szokásait és kemény próbára tették alkalmazkodóképességeit. A régi számarány egyes madárfajok előnyére, mások hátrányára megváltozott és változik folyton ma is. Ugyan ki tapasztalja ezt tények alapján jobban, mint a hivatásos vadász, ki egész éven át ugyanolyan viszonyok között átmenetesen, egészében és részleteiben maga előtt látja a madarak vonulási, terjeszkedési és kóborlási mozgalmait s ezeket részben — erdőőrei, vadőrei révén is — szabályozza?

Uradalmak: úgy kincstári, mint magánerdőuradalmak, nagyobb vadásztársaságok, de egyének is rendszeres lőjegyzéket szoktak vezetni, melyek mintegy krónikái egy-egy vadászesztendőnek, sokszor egy életnek is. Rendszerint negyedévenként az erdő- és vadőrök behozzák az általuk összegyűjtött, ugynevezett „vadjelvény“-eket, melyeket azonban maguknak az öröknek fajmeghatározásai után szinte lehetetlenség bejegyezni. Ezek az emberek mind más és más néven ismerik a madarak legközönségesebbjeit is: a héja (Astur palumbarius) egyiknek „nagy karvaly“, a másiknak „nagy sólyom“, a harmadiknak „kánya“, a negyedik meg csupán így nevezi: „az a csunya fáczánfogó!“. A réti héják (Circus) egyszer „berki kányák“, máskor „berki sólymok“, majd „fehérszárnyu kányák“, vagy: „örvölyök“; az ölyv (Buteo buteo): „siókánya“ is, „tikhordó kánya is s tudja Isten mi még. Tessék ilyen esetekben kiismernünk magunkat!

Láttam évtizedekre terjedő hivatalos uradalmi lőjegyzéket, melyben a vadréczefélék csak így voltak osztályozva: nagy récze, kis récze, a ragadozók pedig a következőleg: 1. sas, 2. nagy

sólyom, 3. kis sólyom, 4. nagy karvaly, 5. kis karvaly, 6. vércse, szarka. Az ölyv ilyenformán belekerült a „nagy sólyom“, a héja a „nagy karvaly“, a réti héja, a kánya az ölyv mellé a „nagy sólyom“ rubrikájába, a gatyás ölyv (Archibuteo) már mint sas szerepelt. Láttam különben tudományos intézet madártani gyűjteményét is, hol minden gatyás ölyv részben „réti sas“ (Haliaeetus), részben „tollas sas“ (!) néven volt kiállítva, a kigyászölyv (Circaetus) „halászsas“ (Pandion) néven szerepelt, az oly közönséges egerésző ölyv pedig „parlagi sas“ volt.

A zavar tehát meglehetősen általános; természetrajzi szaktanárok sem ismerik a madarakat.

Egy évtized előtt még érthető volt e zavar, de ma már, midőn anyanyelvünkön is feltétlen biztossággal használható fajmeghatározó könyveink vannak, a fentebb példaként felhozott és lépten-nyomon található determinálásoknak nem volna szabad előfordulniok. Amennyiben előfordulnak, természetrajzi ismereteink végtelen fogyatékoságának meglepő bizonyosságai, melyek merőben ellenkeznek a „természettudományok századá“-nak szellemével.

A „Magyarország vadlelövése“ című kimutatás évenként jelenik meg, megyék szerint sorolva fel az elejtett „hasznos“ és „kártékony“ vad számát. Természetesnek tűnik fel, hogy e kimutatások már a dolog természeténél fogva is nem fedhetik teljesen a valóságot és úgy látszik, inkább arra szolgálnak, hogy általános tájékozásul feltűntessék az egyes megyékben a vadászat gyakorlásának intenzivitását. Ismerjük azokat a nehézségeket, melyekkel ilyen statisztikai adatok összegyűjtése jár s éppen ezért, ha e kimutatások számadatai között feltűnően hibásak találtatnának, ezekért — eltekintve az elvétett összeadásoktól — a felelősség azokat terheli, akik a hibás adatokat beküldötték; a statisztikus, ki a nekünk élvezetes és tanulságos áttekintést nyújtó táblázatokat gondosan összeállította, köszönetet érdemel.

Mennyivel becsesebbek volnának azonban úgy ezen kimutatások, mint az uradalmaknál vezetetni szokott lőjegyzékek, ha az illetők adataiknak a szaktudomány által megkívánt osztályozására, az egyes emlős- és madárfajoknak helyes csoportosítására súlyt helyeznének, ahelyett, hogy sokszor az egyedek nem ismerése vagy a különféle és egymástól egészen eltérő fajoknak egy rovat

alá való összefoglalása által az egyes vidékek és közvetve az egész ország állatfaunáját egészen ferde világításban örökítik meg. Az 1909. évi lőjegyzék szerint a magyar birodalomban azon év folyamán 8107 darab sást és 2722 darab keselyűt pusztítottak el.

Hát ezek óriási számok!

Ha nem sejténém, hogy a fenti összegekben hozzávetőleges számitással legfeljebb 25% az igazi sas (Aquila, Haliaetus, Pandion) és talán csak 10—15% a keselyű (Gypaetus, Vultur, Gyps, Neophron), ugy el sem tudnám képzelni, hogy merre, hol, kik és hogyan (fegyverrel, méreggel, csapdával, fiókáiban és tojásaiban) pusztítják el a fenti nagy ragadozókat hazánkban? Nem csodálkoznék, ha akadna idegen, ki azt hinné, hogy nálunk még a hullák elföldelése nem kötelező; hisz egy országban, hol évenként 2722 darab keselyűt lehet elpusztítani, e dögevők tizezreinek kell kóborolni.

Feltűnő előttem, hogy nekem, ki a keselyűk és sasok elsőrendű fészkelő helyén: a Retyezát-hegycsoport hatalmas területén öt esztendő óta állandóan járok, harmadmagammal csupán öt keselyűt sikerült elejtenem, sást is csupán 14 darabot (hat darab kőszáli és nyolcz darab lármás sást), pedig modern fegyverekkel ugy dög-, mint uhú-lesen, de méreggel is pusztítójuk vagyok.

Hiszen mégis csak hihetetlen, hogy hazánkban jóval több sas ejtessék el, mint például császármadár (6649 darab), amely pedig a hegyeségi erdők övében mindenütt közönséges.

Biztosnak érzem magam abban, hogy a sas e rovatában szereplő számok nagyrészt különféle ölyvek (Archibuteo, Buteo, Pernis, Circaetus) — tehát távolról sem a sasok — töltik ki.

Kiri továbbá a jelzett lőjegyzékből az is, hogy 22.233 darab ölyv mellett 45.453 darab kánya (Milvus?) szerepel! Teljesen lehetetlen arány és a kányák száma olyan összeg, hogy elegendő volna husz esztendőre!

Amily restelni való, hogy hazánkban egy évben 26.072 darab baglyot — tehát 80%-ban igen hasznos madarat — pusztíthatnak el, éppen olyan hihetetlen, hogy 18.040 darab szemes hollót lehessen elpusztítani.

Nem akarok — pedig lehetne — bővebb részletezésekbe bocsátkozni és példákat idézni, mivel biztosra veszem azt, hogy

minden szakvadász egy véleményen van velem arra nézve, hogy a nagy magyar puskás gárda évi működéséről szóló és a nagy nyilvánosság elé adott statisztikai kimutatásokat: a lőjegyzékeket ily felületességgel vezetni — a minden téren törekvő és a vadászat terén a világ előtt domináló, ezer év óta vadászó Magyarországhoz nem illő!

Vannak, sajnos, tapasztalataim arról, hogy szakemberek: erdőtisztek között is — jóllehet a Magyar Ornithológiai Központnak, az angol után a világ első enemű intézményének madárvonulási adatait jórészt éppen a magyar erdőtisztek szolgáltatják — sokan, aránylag igen sokan nem a kellő pontossággal gyűjtik, gyűjtetik és kezelik ezen adatokat, melyek alapján engedtessek meg nekem, hogy e helyen a következők megszívlelésére kérem fel tisztelt kartársaimat:

1. Lássá el magát minden uradalom, erdőhivatal, fáczásos- vagy vadaskert és minden magánvadász megfelelő szakmunkákkal, melyek segítségével zsákmányainak faját meg tudja határozni s egyuttal megismeri a legszükségesebb tudnivalókat az illető faj életmódjára nézve.

Mivel csakis egyöntetű eljárással lehet a vadászati természetrajzi nomenklaturában rendet teremteni, szerezzük meg mindnyájan Chernel Istvánnak: „Magyarország madarai“ című munkáját (a Természettudományi Társulat és az Orsz. Erdészeti Egyesület tagjainak 15 korona) és akiknek módjában van, még ehhez Madarász Gyula dr.-nak ugyanolyan című determináló művét. A Cherneltől adott magyar névsort fogadjuk el addig is mérvadónak, míg néhány jobbhangzású, kevésbé erőltetett új madárnév közösen meg lesz állapítható.

Sikerült meghatározások feltétlenül kedvet ébresztenek az emberben.

2. Iparkodjunk a legszükségesebb természetrajzi ismeretek népszerűsítésére erdő- és vadöreink körében. Ezek puskája végére kerülnek néha a legritkább fajok, melyeknek azonban hideg közönyt nyel bicskázák le csőrét, csüdjeit, mert hát előttük csupán az a kis sovány lőpénz lebeg . . . Szegény emberek! Hogyan találják ők ki az egyes madárfajok legismertebb biztos nevét, mikor senki sem világosítja fel őket?!

Évek előtt megpróbáltam összeállítani egy kis ornithológiai zsebnaptárfélét, melyben felsoroltam a helyi avifauna legismertebb madarait egy kis ismertetéssel kapcsolatban, mely a faji jegyekre és a gazdasági haszonra és kárra terjedt ki. Kiosztottam erdő-őreink között.

Az eredmény egyiknél-másiknál meglepő volt, általában pedig érdeklődést és szeretetet sikerült bennük felkeltenem a madárvilág iránt.

A Herman Ottó által „A madarak hasznáról és káráról“ irt négyszázoldalas könyvnek (ára: 1 K) nem volna szabad hiányoznia egy erdőőr asztaláról sem, hiszen ha a szakember nem törődik ilyesmivel, mit várjunk a fásult nagy embertömegtől?

3. Lőjegyzékeinket vezessük a legnagyobb pontossággal s inkább részletezgetve, mint zavaros összevisszaságban. Legyen külön lőjegyzékünk a hasznos vadról s külön a vadászatilag kártékonyakról; evvel elérjük azt, hogy minden bejegyzésnél külön kell mérlegelnünk az illető állatfaj gazdasági értékét mindaddig, míg a gyakorlat azt köztudatunkba át nem viszi.

Ne sajnáljunk 5—6 rovat helyett akár 20-at, vagy 30-at sem. A csoportosítás még akkor is rendszertani legyen, ha a lőjegyzék összeállítása a lődíj egységárai alapján történik. A lőpénzzel sarkalt erdő- és vadőrök ugyanis rendszerint az év végén szokták megkapni fáradságuk honoráriumát; könnyű tehát a külön-külön kimutatott, de egyformán díjazott ragadozó fajokat egy évben egyszer összegezni, összevonni és az egységárral megszorozni.

Nem hallgathatom el itt annak rövid felemlítését, hogy sok uradalomban oly fajok után is fizetnek lőpénzt, melyeket sorozatos tudományos vizsgálatok hasznosaknak bizonyítottak be (pl. kék vércse, vörös vércse, fehér gólya, vízi rigó) s melyeket miniszteri rendeletek is védelmeznek.

A madárfajoknak eleddig szokásos összevonását egyáltalában ne gyakoroljuk; a keselyű nem sas, az ölyv nem sólyom, sőt másként lődíjazandó a szirti sas, mint a lármás sas, másként a gémekek halasgazdaságban, mint ott, hol csupán átvonulók. Ha lőjegyzékeinkben ki tudjuk emelni külön-külön a fázánkakasok és tyukok számát, miért keverjük össze három-négy, egymástól sok tekintetben elütő ragadozó fajt egy sorvezetékbe? Mily érdekes

lesz igazán részletezett lőjegyzéket látni majd, mely valóságos faunisztikai térképnek lesz tekinthető s melyet minden természetbarát élvezettel nézhet át!

4. A lehetőleg teljes és a dolog természetéhez mérten megbízható lőjegyzéknek összeállítása az ugynevezett „vadjelvények“ helyes kezelését tételezi fel.

A kártékony emlősök szőrméjük után, avagy az erdő- és vadőr által beadott orr és farkcsúcs útján többé-kevésbé biztosan meghatározhatók; a jellegzetes kártékony madarak bizonyos része szintén felismerhető a lábszáraokról (csüdről) és az ezekhez csatolható nagyon fontos felső csőkváráról. Biztonság kedvéért azonban — hivatkozással a vadászemberben természetserüleg kifejlődő látnivágyásra — szoktassuk erdőöreinket arra, hogy a ritkábban feltűnő és időnként, pl. tavaszi és őszi vándorlaskor mutatkozó madárfajok megszerzett példányait friss állapotban, vagy lenyuzva hozzánk beszállítsák. Majdnem minden uradalomban és erdészeti hatóságnál akad egy-egy tiszt, ki nemes passzióval tanulmányozza az állatvilágot, vagy legalább is érdeklődik iránta.

A nehezebb fajtameghatározásokat aztán bizzuk valamelyik központi szaktársulatra, továbbá a megfelelő állapotban maradt példányokat ajándékozzuk oda hazánk tudományos gyűjteményeinek.

Egy erdészeti főiskolánk van és bizony annak állattani gyűjteménye is oly szegényes, mint akár valamelyik vidéki iskoláé, ez pedig nem válik valami nagy dicsőségünkre!

A vadászás mesterség is, meg — tudomány is; csakis az utóbbival haladva és igényeink tágulásával lehet lassanként el-tüntetni azokat a zavarokat, melyek a művelt vadászt és szak-embert lépten-nyomon a gyakorlatban és irodalomban egyaránt bosszantják!

24 24 24

IRODALOM.

Könyvismertetések.

Földes János: *Az erdő, annak művelése, hasznai, védelme és rendezése.* Köztelek Olcsó Könyvtára III. évfolyam 9—10. füzet. 28 ábrával. Ára 1 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadóvállalatának ezt a legújabb termékét szívesen fogadjuk, mint egyikét ama nálunk igen gyéren piacra kerülő irodalmi termékeknek, amelyek czélja az erdőt és a benne folyó gazdaságot szélesebb körökben megismertetni, iránta rokonszenvet kelteni, amire nálunk oly nagy szükség van. Földes János, mint a Köztelek erdészeti rovatának régi vezetője, amely minőségben igen nehéz küzdőtéren jelentékeny szolgálatot tett az erdészeti érdekek képviselése által, vállalta azt a nem könnyű feladatot, hogy a gazdaközönség részére írjon az erdőről, amely közönség, mint sajnos tapasztaljuk, gyakran oly kevés érzékkel bír az erdőgazdaság iránt, hogy azt minél kisebb térre szorítani igyekszik birtokán s általában pusztító módon hasznosítja erdejét. Élénken illusztrálja e felfogást ugyanezen könyvkiadóvállalatnak egyik-másik kiadványa, amely a fenyőerdők vágásainak kecskéekkel való legeltetését propagálja. Földes midenesetre hálára kötelez bennünket, hogy e nehéz feladatot vállalta, amely nézetünk szerint az volt, hogy igen szűk téren a gazdát ne csak felvilágosítsa az erdőnek és művelésének mivoltáról, hanem a mezőgazdaság mellett erdővel is bíró gazdát közvetlenül felhasználható tanácsokkal is ellássa. A rendelkezésére álló helyszűke lehet az oka annak, hogy Földes füzete inkább csak az első követelménynek tesz eleget, a kisebb erdőbirtokok kezeléséről, termékeik mikénti értékesítéséről, a számvitelről és ellenőrzésről, a hatóságokkal való érintkezéséről stb. ellenben alig van szó benne.

A füzet tartalma a következő fejezetekre terjed ki:

Erdeink kiterjedése és eloszlása. Erdőt alkotó fajok. Az erdőalakok. Az erdők felújítása és ápolása. Az erdő használata. A mezőgazdaságot gyámolító mellékhasználati tárgyak. Leginkább ipari célokra szolgáló mellékhasználati tárgyak. Egyéb mellékhasználati tárgyak. Az erdő védeleme. Az erdő rendezése. Az erdő közvetett hasznai.

Fodor Lipót: *Fakereskedelmi Czimtár.* A fakereskedelmi érdekeltség szempontjából igen fontos és figyelemreméltó mű jelent meg fenti czimmal *Fodor Lipót* ismert szakíró összeállításában. Szerző ezen lelkiismeretes munkára valló művében a magyar erdőviszonyok, faárak s a kiviteli forgalom ismertetése után szakszerű csoportosításban közli a magyar, horvát-szlavóniai fatermelők gőziürészek, fanagykereskedők, detailfakereskedők, faügynökök, donga-, talpfa- és faszéntermelők, hordó-, bot-, parketta-, hajlítot-fabutor-, fagyapot- és gyufagyárak czimeit. A 12 ívre terjedő, csinos kivitelben készült mű a szerzőnél (Budapest, VII., Jósika-utca 2.) rendelhető meg 8 koronáért.

Mezőgazdasági Szemle. Ez az 1882-ben Cserhádi Sándor és Kosutány Tamás által alapított havi folyóirat a folyó évvel enesei *Dorner Béla* kir. gazd. intéző és *Rösler Károly* szakavatott szerkesztésébe került. A lap munkatársai között örvendetes módon néhány erdőgazdát is találunk. Így az első füzetben *Craus Géza* Aladár és *gegesi Kiss Ernő* neveivel találkozunk, kik közül első a közlegelők javításáról értekezik, míg utóbbi csiki levelet írt. A lapra egy évre 12 K-ért elő lehet fizetni ifj. Rösler Károlynál Arad, Gróf Apponyi-utca 12.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

FELHIVÁS

az erdészeti államvizsga tárgyában.

A folyó év tavaszán erdészeti államvizsgát tenni szándékozók felhivatnak, hogy az ehhez szükséges engedélyért benyújtandó kérvényeiket kellően felszerelve legkésőbb *folyó évi február hó végéig* az erdészeti államvizsgáló bizottság elnökének czimére (Budapest, V., Zoltán-utca 16. szám) bérmentve küldjék meg.

Horváth Sándor s. k.
mint az államvizsgáló bizottság elnöke.

KÜLÖNFÉLÉK.

Erdész-vacsora. Az Országos Erdészeti Egyesület budapesti tagjainak nagy része folyó hó 9-én, az egyesületben való rendes pénteki összejövetel után — ezuttal másodsor — a Schuller-féle vendéglő (V., Alkotmány-u. 31. sz.) külön helyiségében gyűlt össze közös vacsorára. E vacsorák — a nyári hónapok kivételével — *minden hó első péntekére* vannak tervbe véve, kivévén, ha az ünnepnapra esik, amikor a vacsora a következő péntekre halasztatik. Budapesten időző vidéki tagtársak felkéretnek, hogy e vacsorákon résztvéve, ezzel a kollegiális együttérzés előmozdítását célzó összejövetelek sikerét emelni sziveskedjenek.

A Szepesvármegyei Erdészeti Egyesület közgyűlése. A Szepesvármegyei Erdészeti Egyesület Poprádon tartotta meg f. évi január hó 5-én rendes évi közgyűlését, melylyel kapcsolatosan Hohenlohe herczeg Ő Fensége fővédnöksége alatt Szepes vármegye területéről származó agancsokból és zergekampókból kiállítást és vadászesztélyt is rendezett.

Nádas Béla, a Szepesvármegyei Erdészeti Egyesület elnöke, nagyszámu előkelő közönség jelenlétében január 5-én d. e. 11 órakor nyitotta meg tartalmas beszéddel a szepesvármegyei első agancskiállítást és egyuttal felkérte a jury tagjait, hogy a szükséges előmunkálatokat tegyék meg és az egyesület közgyűlése után mutassák be a kitüntetendő kiállítók névjegyzékét.

A kiállításon 44 kiállító vett részt mintegy 600 agancscsal és zergekampóval. A kiállítás fénypontját az anyag mennyisége, minősége és változatossága, valamint annak szakszerű és izléses összeállítására nézve Hohenlohe herczeg csoportja képezte, habár a kiállítás általán kiváló műizléssel, szakavatottsággal volt rendezve és ugy a kiállított tárgyak mennyisége, mint minősége tekintetében is elsőrendű volt.

A kiállított szarvas- és őzagancsok meg zergekampók díjazására szolgált összesen 6 arany- és 9 ezüstérem, melyeken kívül még bronzérmek és elismerő oklevelek osztattak ki.

A jury ítélete alapján ki lettek tüntetve:

1. Szarvasagancsért:

Hohenlohe herczeg Ő Fensége és gróf Csáky Gusztáv egy-egy arany- és ugyanők, valamint Pankovics Béla egy-egy ezüstéremmel.

2. Zergekampókért:

Hohenlohe herczeg Ő Fensége és Krompecher Gyula egy-egy arany- és Hohenlohe herczeg Ő Fensége, dr. Engelmayer Ödön és Adriányi László egy-egy ezüstéremmel.

3. Végül őzagancsokért:

Hohenlohe herczeg Ő Fensége és Görgey János egy-egy arany- és Hohenlohe herczeg Ő Fensége, Görgey János és Gregorovits Henrik egy-egy ezüstéremmel. A kiállítás iránt megszerte, de a szomszédos vármegyékben is oly nagy volt az érdeklődés, hogy azt az eredetileg tervezett egy nap helyett öt napig kellett nyitva tartani.

Az agancskiállítás megnyitása után az erdészeti egyesület tagjai megtekintették az Glesinger I. Ph. fakereskedő czég teljesen modern berendezésű poprádi fűrésztelepét, melynek tulajdonosa délben a vendégek tiszteletére fényes ebédet adott.

Délután 3 órakor tartotta a Szepesvármegyei Erdészeti Egyesület Nádas Béla elnöklete alatt évi rendes közgyűlését. Nádas Béla elnöki megnyitójában megemlékezett Poprád város szíves meghívásáról, kiemelte az Glesinger I. Ph. czég szíves vendéglátását, ismertette az agancskiállítás és vadászesztély rendezésének történetét. Ezzel kapcsolatban hálás köszönetét fejezte ki az egyesület nevében Hohenlohe herczeg Ő Fenségének, ki az agancskiállítást erkölcsi és anyagi támogatásával oly fényessé tette. Köszönetét fejezte ki a kiállítás védnökeinek, rendező bizottságának és ennek élén elsősorban dr. Förster Kálmán ügyvivő alelnöknek, a jury tagjainak és az egész rendezőségnek. Üdvözölte Beszkid Antal, Münnich Kálmán, Okolicsányi Zsedényi Ede és Takács József a közgyűlésen megjelent országgyűlési képviselőket és dr. Neogrády Lajos szepesvármegyei alispánt, mint a törvényhatóság képviselőjét.

Végül bejelentette, hogy az Országos Erdészeti Egyesület képviselőjében jelen van Nádas Béla, a borsod-, gömör-, hevesmegyei erdészeti egyesület képviselőjében Zimann Ede és a

baranya-, somogy-, tolnamegyei erdészeti és vadászati egyesület képviselőjében Kégel Árpád, kiket a közgyűlés nevében üdvözölt.

A terjedelmes titkári jelentést, mely az egyesület minden ténykedésére kiterjed, Halmi László egy. titkár olvasta fel. Kegyeletes szavakkal történt a titkári jelentésben megemlékezés néhai nagyméltóságú báró Bánffy Dezsőnek, az Országos Erdészeti Egyesület nagydíjazott elnökének elhunytáról és a titkár azon indítványát, hogy az elhunytak a hazai erdőgazdaság felvirágoztatása érdekében kifejtett kiváló és sikeres tevékenysége és elévülhetetlen érdemei jegyzőkönyvileg megörökíttessenek és hogy a közgyűlés báró Bánffy Dezső ő nagyméltóságának elhunyt felett érzett mély részvétének jegyzőkönyvileg kifejezést adjon, a közgyűlés egyhangulag elfogadta. A titkár továbbá jelentette, hogy az egyesület tagjai közül elhunyt Kégel Ede, Hohenlohe herceg jószágkormányzója és kérte a közgyűlést, hogy elhunyt fölött érzett részvétének kifejezést adjon. A Szepesvármegyei Erdészeti Egyesület tagjainak száma 16 alapító és 76 rendes tag. Az egyesület vagyona az 1911. év végén 1393 korona 83 fillér.

A pénztári számadás a kiküldött bizottság által felülvizsgálatván, rendben találtatott és a közgyűlés Janovitzky Béla pénztárnoknak köszönetet szavazott és neki a szokásos felmentvényt megadta. Janovitzky Béla, szepesi püspöki uradalmi főerdész tanulságos felolvasásban ismertette az Glesinger I. Ph. fakereskedő cégnek a délelőtti folyamán megtekintett poprádi fűrésztelepét és annak üzemét. A nagy gonddal összeállított szakszerű és tanulságos ismertetésért, mely általános tetszésre talált, a közgyűlés az előadó főerdésznek köszönetet szavazott. Zimann Ede m. kir. erdőmérnök ismertette azután Szepes vármegye vadászati és halászati viszonyait és felolvasásában főképpen az azok közül itt-ott előforduló visszaéléseket ecsetelte igen találóan, előadásának szatirikus és humoros részleteivel sokszor élénk derűltséget keltve a hallgatóságban. A vadász- és halászterületek törzskönyvezésére vonatkozólag tett indítványt a közgyűlés egyhangulag elfogadta és elhatározta, hogy e tekintetben a kezdeményező lépést illetékes helyen megteszi. Az érdekes tárgy felolvasásért, mely a hallgatóság figyelmét állandóan lekötve tartotta, a közgyűlés Zimann Edének köszönetet szavazott.

A Szepesvármegyei Erdészeti Egyesület a közgyűlés alkal-
mából táviratilag üdvözölte a földmivelésügyi m. kir. Miniszter
Ur Ő Nagyméltóságát és Hohenlohe herczeg Ő Fenségét, mint
az agancskiállítás fővédnökét.

Czimra József kir. alerdőfelügyelő indítványára a köz-
gyűlés a selmeczbányai „Mensa Akademia“ javára 50 koronát
szavazott meg.

A jövő közgyűlés helyének és idejének megállapítását az
elnökségre bizta a közgyűlés.

A közgyűlés tárgysorozata ezzel ki lévén merítve, elnök a
közgyűlést berekesztette. Este hét órakor kezdődött a társas-
vacSORA, melyen 150 személy vett részt.

Felköszöntőt mondottak: Dr. Förster Kálmán poprádi polgár-
mester a Szepesvármegyei Erdészeti Egyesületre, mint a város
vendégére, Nádas Béla egy. elnök Poprád város közönségét,
továbbá Hohenlohe herczeg Ő Fenségét, mint az agancskiállítás
fővédnökét és az összes védnököket éltette, Münnich Kálmán udv.
tanácsos, orsz. képviselő az erdészeti egyesületet, Zimann Ede a
poprádi közművelődési és jótékonyági egyesületet és annak
elnökét, Andreidesz György prépost-plébánost, Beszkid Antal
orsz. képviselő a hölgyeket, Andreidesz György és Sipos Aladár
kereskedelmi és iparkamarai titkár az erdészeti egyesületet, Halmi
László az Országos Erdészeti Egyesületet és a többi erdészeti
társsegyesületeket és azoknak jelenlevő képviselőit, végül Apáti Vilmos
a vendégeket köszöntötte fel.

A társasvacSORát követő vadászesztélyen Szepes vármegye
színe-java vett részt és a nagyszámu diszes hölgyközönség fényes
megjelenésével nagyban emelte és biztosította a közgyűlés nap-
jának sikerét. Fél tíz órakor kezdetét vette a táncz, melynek csak
a késői hajnal vetett véget.

Másnap, január 6-án délelőtt az egyesület tagjai külön
vonaton kirándultak Tátralomniczra, hol a napot a legvidámabb
hangulatban, téli sport gyakorlásával és a téli mezben tündöklő
Tátra fenséges szépségében gyönyörködve, a legkellemesebben
eltöltötték.

Halálozás. *Martincsák* Kornél, a tihanyi apátság főerdésze és az
Erdészeti Egyesület rendes tagja elhunyt. Béke hamvaira!

A „Mensa Academica“ ezéjaira befolyt adományok. A főiskolai Segélyző-Egylet elnöksége őszinte elismerésének és hálás köszönetének kifejezése mellett ujabban a következő adományokat nyugtázza:

Az Országos Erdészeti Egyesület 1912-re 300 K.

A M. Kir. Állami Vasgyárak központi igazgatósága 200 K.

Lágler Gyula (a 25 év előtt végzett erdőtisztek nevében) 200 K.

Nagybányai m. kir. bányaigazgatóság 1912-re 100 K.

Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület 100 K.

Selmeczbélabánya sz. kir. város 1911. év 2-ik felére 100 K.

Bányászati és Kohászati Egyesület budapesti osztálya 100 K.

Dénes Géza 20 K.

Takács Miklós 7 K.

„A Bánya“ írói díj fejében 5:34 K.

Mankovich Rezső 5 K.

Kozony József, Szilágyi Ernő és Thegze László 2—2 K.

Győry Jenő és Manksinszky Gyula 1—1 K.

Márton Sándor, m. kir. erdőtanácsos (írói díjának átengedése czimén) 100 K.

Szepesvármegyei Erdészeti Egyesület 50 K.

Joerges Ágost 40 K.

Plentzner Frigyes (írói díjának átengedése czimén) 8 K.

Dr. Balás Hugó 7 K.

Az eddig befolyt adományok összege 10.752:21 K.

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdőtisztai létszámukban beálló változásokról bennünket levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek.)

A pannonhalmi főapátság a tihanyi apátság erdészévé Balatonendrédre Traum Jánost nevezte ki és megbízta a zalavári apátság erdeinek felügyeletével is.

*

Kun István, Munkács város volt erdőmestere, Rozsnyó város erdőmesterévé választott.

Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések 1912. évi január hóban.

A rövidítések magyarázata:

Az ákácza monografiája	Am.	Fából készült cukor és alkohol	Fcza.
Alapítványi kamat	ak.	Házánk házi fairpara (Gaul Károly)	H. F.
Alapítványi tőketörlesztés	att.	Értekezések az erdőrendezés köréből	Ée.
Áltiszti segélyalap	Asa.	Hírdetési díj az E. L.	hd.
Átutó bevétel	áb.	Hírdetési díj az »Erdő«-ben	Ehd.
Bedő Albert alapítvány	BAa.	Időközi kamatok (takarékpénztári)	ik.
Bükktűzifa romlása stb.	Btr.	Kedvezményes lapdíj	kld.
Egyéb bevétel	Egy.	Készpénzalapítvány	k. a.
Erdői facsemeték nevelése	Ecs.	Külföldi fanemek tenyésztése	Kft.
Erdészeti építéstan I. rész (középi- téstán) I. kötet	Eép. I. I.	Lakbér	lb.
Erdészeti építéstan I. rész 2. köt.	Eép. I. 2.	Lapdíj (Erd. Lapok)	ld.
Erdészeti építéstan II. rész (Ut-, vasut- és hidépitéstan)	Eép. II.	Legelő erdők (Földes J.)	FL.
Erdészeti Géptan	Egt.	Legelő-erdők berendezése	M. L.
Erdészeti Lapok egyes füzetei	EL.	Magyar Erdészeti Oklevéltár	EOT.
Erdészeti Növénytan II. rész	Nvt. II.	Népszerű növénytan	N. Nvt.
Erdészeti Nyereségszámítástan	Enyt.	O Felsége fénynyomatu arcképe	OFA.
Erdészeti rendeletek tára	Eri.	Perköltség	Prk.
Erdészeti zsebnaptár	Npt.	Postaköltség	pk.
»Erdő« című lap	Eld.	Rendkívüli bevétel	rb.
Erdőbecsléstan II. kiadás	Ebt.	Rendszeres növénytan I. R.	Rnt. I.
Erdőértékszámítástan II. kiadás	Eét.	Szálláló Erdők Berendezése	Szeb.
Erdőőr	Eő.	Számtan erdőőri szakiskolák részére	Sz.
Erdőrendezéstan	Rz.	Tagsági díj	td.
Erdőrendezéstan (Fekete)	Rzf.	Tangens-táblázatok	Tt.
Erdő berendezések	Eb.	Gr. Tisza Lajos-alapítvány	TLa.
Erszébet királyné alapítvány	E. a.	Titkári nyugdíjalap	t. ny. a.
Értékpapírok kamatai	Ek.	Tölgy és Tenyésztése	Töt.
		Vadászati ismeretek kézikönyve	Vik.
		Wagner Károly alapítvány	WKa.

Államszámszék ld. 16.—. Antony Gyula td. 16.—. Allender Frigyes npt. 2.—, pk. —45. Antony Károly td. 16.—. Alapi örökösök ld. 16.—, npt. 3.—, pk. —45. Almássy István td. 16.—. Apatini erdőhiv. ld. 80.—. Alexi Márton hd. 17.35. Arató Gyula att. 160.—, ak. 8.—. Ábrahám Balázs npt. 2.—, pk. —45. Bund Károly tnya. 26.—. Beszterczei erdőhiv. npt. 4.—, pk. —12. Biloveszky Béla npt. 2.—, pk. —45. Baiersdorf Nándor td. 16.—. Berger Antal td. 16.—. Br. Bohus urad. hd. 17.20. Bécsy Dezső ak. 16.—. Bóna András npt. 2.—, pk. —45. Bpti irányító postahiv. ld. 16.—. Bächer Adolf td. 8.—. Bogsch Árpád td. 10.—. Babós József npt. 2.—, pk. —45. Barthos Gyula td. 14.—. Id. Belházy Gyula td. 16.—. Bócz Géza td. 16.—, pk. —50. Böhm István td. 32.—. Balogh Ernő td. 16.—. Balás Sándor td. 16.—, npt. 2.—, pk. —45. Bálint Imre npt. 4.—, pk. —45. Bársony József td. 16.—. Boros Marczel td. 10.—. Boroskay János td. 16.—. Barcs Kálmán npt. 4.—, pk. —45. Bota Zoltán Eő. 6.—, pk. —55. Boor Károly td. 16.—. Buzi József npt. 2.—. Bálint Mihály td. 16.—. Bedő Lajos td. 16.—. Brassó város td. 16.—. Budiszlavjevic Tódor td. 16.—. Berzenkovits Antal td. 16.—. Budovszky János npt. 2.—, pk. —45. Gr. Bethlen A.-né ld. 16.—. Bruckner Nándor td. 16.—. Barrois Andor Eő. 6.—, npt. 5.—, pk. —72. Bazin város td. 16.—. Bednárovics Győző td. 16.—. Budapest m. kir. vetőmagvizsgáló állomás ld. 16.—. Budári Ferenc npt. 2.—, pk. —45. Bészler Kálmán td. 16.—. Borsiczky Ottó td. 16.—. Banger János npt. 3.—, pk. —45. Bustyházai erdőhiv. npt. 42.—, pk. —12, ld. 192.—. Baiersdorf Károly npt.

3.—. Bende Mihály td. 16.—, npt. 2.—, pk. —.45. Borsod stb. vm. erd. egy td. 16.—, Besztercei erdőig. ld. 175.25. Besztercebányai erdőig. ld. 368.—. Barczanfalva község hd. 25.45. Bulin Lajos Eő. 6.—. Bencsik Sándor npt. 19.—, Sz. 1.50, Eő. 18.—, pk. —.80. Butter János npt. 3.—, pk. —.45. Baumann Béla Sz. 1.50, pk. 45.—. Bogár Balázs npt. 2.—, pk. —.45. Csoma Gusztáv td. 8.—. Cseleji József td. 16.—. Chalupeczky János npt. 2.—, pk. —.20. Coburg hgi erdőig. ld. 16.—. Cotteli Honorat td. 6.—. Csik Gyula npt. 6.—. Cseh Pál att. 80.—, ak. 16.—. Coburg hgi erdőhiv. ld. 16.—. Csató Pál td. 16.—. Cséti Viktor ld. 8.—. Czunya A. Eő. 6.—. Cszaskóczy Károly kld. 6.—, npt. 2.—, pk. —.45. Craciun Baiu td. 16.—. Csákány Gyula td. 16.—. Dianovszky Pál ak. 16.—. Doroszlai Gábor td. 16.—. Dobry József npt. 2.—. Dufek Pál td. 16.—. Dalnoky Károly Sz. 1.50, npt. 2.—, pk. —.90. Dávid János npt. 10.—, pk. 1.—, Debreczeni g. akad. ld. 14.40. Dittert Gyula npt. 2.—, pk. —.45. Divaid Béla att. 4.—, ak. 12.—. Dostal Ede hd. 30.—. Dimitrievics György npt. 2.—, pk. —.45. Erlicz János td. 16.—. Ernyey Károly td. 8.—. Erős Rezső td. 16.—. Eggenberger Eő. 6.—. Gr. Erdődy Imre ak. 16.—, Eő. 6.—, pk. —.12. Erőss Gyula td. 8.—. Erdős Károly npt. 2.—, pk. —.45. Erdőre 6442.78. Földes Jánosné att. 10.—, att. 10.—. Földhitelezeték. 1756.—. Ferencsik Ödön td. 16.—. Földmiv. min. hd. 251.55. Fridrik Árpád td. 16.—, npt. 2.—, pk. —.45. Fischer Károly td. 16.—. Fischl József td. 8.—. Faulvetter Ignác npt. 2.—, pk. —.12. Ferenczi Ede td. 16.—. Ferenczfi József td. 16.—. Fischer-Colbrie Emil td. 16.—, npt. 2.—, pk. —.45. Fleischer János td. 16.—. Földváry Miksa td. 8.—. Füstös Zoltán td. 3.—. Fábián Béla npt. 2.—, pk. —.45, td. 16.—. Farkas István td. 8.—, npt. 2.—, pk. —.45. Farkas Pál npt. 2.—, pk. —.45. Fekete Ferenc td. 16.—. Frank Dávid td. 16.—. Fekete Péter Eő. 6.—, pk. —.55. Dr. Fischer Kálmán könyvek 32.—, áb. 8.—. Fekete Béla td. 16.—. Farkas Elek npt. 2.—, pk. —.12. Felkai erdőgond. npt. 8.—, pk. —.12. Földes és Löwy npt. 3.—, áb. —.50. Felsőbánya város td. 16.—. Fehérvári Gy. npt. 3.—, pk. —.12. Fábry Alajos td. 16.—. Faulkal Henrik npt. 3.—, pk. —.45. Fuszár Károly Eő. 6.—, pk. —.55. Földvár község hd. 48.55. Ifj. Fülöp György hd. 33.85. Fischle Frigyes td. 16.—. Gáspár Elemér npt. 3.—, pk. —.12. Gödöllői erdőhiv. npt. 18.—. Gellért László td. 16.—. Gontkó Ignác td. 16.—. Gruber Gyula td. 8.—. Gaul Károly td. 16.—. Báró Ghyllány Imre tb. 16.—. Gombossy József td. 16.—. Guzikovszky Boldizsár td. 8.—. Gallasz András Sz. 1.50, Hf. 1.40, npt. 2.—, pk. 1.35. Gellért József td. 16.—. Gruber Károly td. 8.—. Gerecze Sándor td. 16.—. Gulácsy Dezső hd. 4.15. Gyuresó József td. 16.—, npt. 2.—, pk. —.45. Gregersen Béla td. 16.—, npt. 2.—, pk. 1.—. Gödöllői erdőhiv. ld. 128.—. Grill K. Eő. 6.—, Sz. 2.40. Gere Nándor npt. 6.—, pk. —.50. Guckler Károly td. 16.—. Gorondi közbirt. hd. 13.45. Haberfelner Béla td. 16.—. Halmi László td. 16.—, npt. 2.—, pk. —.45. Hankó Pál td. 16.—. Hacher Gyula npt. 2.—, pk. —.45. Hager Gyula td. 16.—. Haring Vilmos td. 16.—, npt. 4.—. Hohenlohe urad. td. 16.—, npt. 3.—, pk. —.45. Henrich Viktor td. 16.—. Horák József td. 16.—. Hesz Ágoston td. 16.—. Háger Gyula npt. 2.—, pk. —.12. Hoznek Gyula td. 16.—. Hain Gusztáv td. 16.—. Herrmann János td. 16.—. Hollós Gyula td. 16.—. Hirsch István kld. 6.—. Herdina László td. 16.—. Hermány község hd. 20.05. Huszár-féle hitbiz. att.

25.—, ak. 3.—. Hering Albert td. 16.—. Hoffmann Sándor npt. 2.—, pk. —.45. Havasi Imre npt. 2.—, pk. —.12. Herczegprimási urad. td. 16.—. Hoffmann István ld. 16.—. Hlaváček Mihály npt. 2.—, pk. —.45. Intzédy Géza td. 16.—. Izaszacsál község hd. 20.95. Juhász János npt. 2.—. Jedla Pál Eő. 6.—, pk. —.55. Jeszám József npt. 2.—. József főherczeg td. 16.—. Joós Elek npt. 2.—, pk. —.45. Janoviczky Béla td. 16.—, npt. 2.—, pk. —.45. Jergitsch F. npt. 40.—, hd. 40.50. Jákói Géza td. 16.—. Jász Károly npt. 3.—, pk. —.45. Jarussek I. Btr. —.60; Eé. 4.50, Ebt. 6.—, npt. 2.—, pk. —.12. Jenei Imre Sz. 2.40, pk. —.45. Komka Zoltán npt. 2.—, pk. —.45. Körössy István eb. 1.—. Kostenszky Béla td. 4.—. Kundrat Emil td. 16.—. Kilián Frigyes ld. 43.20. Kalmár Elemér eb. —.50. Kerekes Pompejus Eő. 7.—, npt. 6.—, pk. —.55. Konok Tamás td. 16.—. Kovássy Kálmán td. 4.—. Kumuer Károly td. 16.—. Kadácsi Bálint td. 16.—. Kacsanovszky J. A. td. 5.—. Kócsy János td. 16.—. npt. 2.—. Keszthelyi gazd. akad. ld. 16.—. Krassó Miksa td. 6.—. Karánsebesi vagyonszék npt. 8.—, pk. —.12, hd. 37.15. Kellner Viktor td. 16.—. Körös László td. 16.—. Kostialik János td. 16.—. Kraffszky Ferencz td. 16.—. Kálmán Viktor td. 16.—. npt. 2.—, pk. —.45. Kelcsényi Ferencz td. 16.—. Klausberger Károly npt. 2.—, pk. —.45. Kolozsvári erdőig. ld. 272.—. Kováts Albert npt. 2.—, pk. —.45. Kubicza István td. 8.—. Keiner Rezső td. 16.—. Körösi István td. 16.—. Kotta János td. 16.—, npt. 2.—, pk. —.45. Képviselőház könyvtára ld. 14.40. Karapancsai hgy erdőgazd. ld. 16.—. Király Dénes npt. 6.—, pk. —.55. Klözel Oszkár td. 8.—. Kovács János Sz. 1.50, npt. 2.—, pk. —.90. Kőhalom község hd. 26.65. Kolozsvári gazd. akad. ld. 16.—. Kuppen József td. 32.—, npt. 2.—, pk. —.45. Kovács Ignác npt. 2.—, pk. —.45. Karánsebesi vagyonszék hd. 36.25. Gróf Károlyi L. főerd. hiv. hd. 32.95. Kollár János npt. 5.—, pk. —.12. Kőváry György td. 16.—. Libohorszky József tnya. 4.—. Lágler Gyula td. 16.—. Létai Gyula td. 16.—. Lőcse város att. 200.—. Ljustina Mihály td. 16.—, npt. 2.—, pk. —.45. Lux János td. 8.—. Lengyel Viktor td. 16.—. Langhammer József npt. 3.—, pk. —.45. Lator István T. a. 97.—, T. ak. 3.—. Lippai főerdőhiv. ld. 192.—, hd. 28.15. Leber György npt. 3.—. Linhardt Ödön td. 10.—. Ladányi Frigyes td. 16.—. Lövy József npt. 3.—, pk. —.45. Liptóújvári főerdőhiv. hd. 35.55, ld. 192.—, npt. 80.—, pk. 2.28. Lochián Viktor npt. 3.—, pk. —.45. Leitner Endre td. 16.—. Lugosi erdőig. ld. 144.—. Lator István Ta. 54.—, att. 46.—. Lange Pál npt. 6.—, pk. —.60. Lomási erdőipar npt. 3.—, pk. —.12. Mihály Ferencz npt. 2.—, pk. —.45. Máté János Sz. 2.40, npt. 3.—, pk. 1.—. Mayer Gyula td. 16.—, npt. 2.—, pk. —.45. Méhes Péter Pál td. 20.—. Mentler Sándor ak. 15.—. Metzli Kamill td. 16.—. Machay Szilveszter td. 20.—. Maier Béla td. 16.—. Michna Bertalan td. 16.—. Gróf Mikes Ármin td. 16.—. Melcsiczky Pál td. 16.—. Mármaros vm. alisp. ld. 16.—. Mahr Károly npt. 6.—, pk. —.45. M.-Szigeti erdőig. ld. 320.—. Magyar Mezőgazdák Szöv. td. 16.—. Murányi Károly td. 16.—. Müller Ármin hd. 37.50. Michalus Sándor ak. 16.—. Martián Livius td. 16.—. Máv. D. u. s. ld. 16.—. Mazin János npt. 2.—, pk. —.45. Bárány Mednyánszky Imre td. 16.—. Magyaróvári Kazinczy-könyvtár ld. 14.40. Magyaróvári Gazd. akad. olvasója ld. 14.40. Magyarosi György Eő. 6.—, pk. —.55. Gróf Mikes Ármin npt. 3.—, pk. —.12. Magyaróvári gazd. akad. könyvt. ld. 14.40. Márton György td. 32.—.

Merreider István td. 8.—, npt. 2.—, pk. —45. Nagybányai főerdőhiv. ld. 96.—, hd. 26.60. Nagy György npt. 2.—, pk. —45. Nagy László npt. 2.—, pk. —45. Nagyenyedi Bethlen-főiskola ld. 16.—, npt. 2.—. Nagy Vincze td. 16.—. Nagy László td. 16.—. Nowy Alajos npt. 6.—. Nadrági vasipar társ. ld. 16.—. Neuhöfer & Sohn hd. 10.50. Omischl Mihály npt. 2.—, pk. —45. Orbán Imre npt. 2.—. Orsovai erdőhiv. ld. 144.—. Osterer Károly td. 16.—, npt. 2.—, pk. —45. Örley István td. 8.—. Ostadal Jenő td. 16.—. Ódor Ignác npt. 2.—, pk. —45. Osztrólczy Miklós td. 16.—. Pöschl Ferenc npt. 2.—, pk. —45. Persián Iván lb. 54.—. Pavlik József td. 16.—. Pintér Károly npt. 3.—, pk. —50. Pál János td. 10.—. Papp András td. 4.—. Peiszerle József td. 32.—. Polnisch Árpád td. 16.—. Pásztohy Einő npt. 2.—, pk. —45. Pribnov Pál npt. 4.—, pk. —45. Pénzügymin. könyvtára ld. 14.40. Pápa-ugodi hitbiz. ld. 16.—. Pásztor Sándor td. 16.—. Pohl János npt. 2.—. Palánkai erdőgond. npt. 22.—, pk. —90. Pasku Viktor npt. 2.—, pk. —45. Pompe Hugó td. 16.—. Pátria Rt. 12.—. Palkó Mózes npt. 2.—, pk. —40. Parma János npt. 2.—, pk. —12. Prekop Gusztáv npt. 3.—, pk. —45. Prekop Viktor td. 16.—, npt. 2.—, pk. —10. Prohászka Mátyás td. 16.—, Am. 6.—, pk. —45. Dr. Pop Lőrincz npt. 4.—, pk. —45. Pilvein Cziprián Eő. 6.—, Sz. 1.50, pk. —55. Pfeningberger Félix td. 16.—. Pataki József td. 16.—. Pécsi püspöki erdőhiv. hd. 7.55. Proháb Bálint npt. 2.—, pk. —45. Pólya Andor npt. 3.—, pk. —12. Pfeiffel Gyula td. 32.—. Perényi Árpád td. 16.—. Rónay Antal npt. 2.—, td. 4.—. Rakusán Károly td. 16.—. Ráczekevei urad. td. 16.—. Rede Károly npt. 2.—. Ritter Károly td. 16.—. Richter Géza td. 16.—. Riffer Sándor npt. 2.—, pk. —45. Röhrich Ernő td. 16.—. Ruzička Ágost td. 20.—. Rosner S. Vilmos npt. 6.—, pk. —45. Özv. báró Révay Gyuláné ak. 15.—. Richter Károly npt. 3.—, pk. —12. Revóczky Béla npt. 2.—, pk. —12. Ryll Viktor td. 16.—. Rettinger J. npt. 3.—, pk. —12. Strobl József npt. 4.—. Széles Gábor npt. 2.—, pk. —50. Serecka Mihály hd. 25.45. Soltz Gyula npt. 2.—. Stromszky László td. 20.—. Gr. Szтары örök ak. 20.—. Sasvári cs. urad. td. 16.—. Sobó Jenő td. 16.—. Somogyi Géza Ám. 6.—, pk. —12. Stummer Gyula Eő. 6.—, npt. 6.—, pk. —60. Susáki erdőhiv. ld. 16.—, npt. 10.—, pk. —12. Selmeczi Casino egyesület ld. 7.20. Steiner M. Mór td. 16.—. Steller Ede td. 4.—. Szojka Gyula td. 32.—. Szöllősi Rezső td. 20.—. Szuppek József td. 8.—. Sándor Imre td. 16.—. Schmidt Vilmos td. 24.—. Schudich Nándor td. 16.—. Szeöts Béla ak. 16.—. Schmidt Ferencz (S. B.) td. 16.—. Schmidt Ferencz (Sz.) td. 16.—. Szép Géza td. 16.—. Syllaba Ernő npt. 5.—, pk. —12. Sangeorgián J. ld. 16.—. Selmeczi főiskola ld. 32.—, hd. 24.75. Z. Szabó Kálmán td. 16.—. Szokolóczy József td. 16.—. Shmilliár Károly td. 16.—. Stark Dezső td. 8.—. Stefány Gyula att. 50.—. Szakolcza város kld. 6.—. Szedlácsek János npt. 3.—, pk. —45. Gr. Széchényi Andor ld. 16.—. Sgrbek Károly td. 16.—. Somogy Lajos td. 8.—. Sopron város kld. 6.—. Strompf Pál npt. 2.—, pk. —45. Szalagyi Emil td. 4.—. Szilvay József td. 16.—. Selmezz város npt. 2.—, pk. —12. Sényi János npt. 2.—, pk. —40. Singer és Wolfner Ebt. 6.—. Sváb Sándor td. 16.—. Sebestyén János npt. 2.—, pk. —45. Stephani Ervin td. 16.—. Szászsebesi erdőhivatal ld. 160.—. Szénássy Béla npt. 2.—, pk. —45. Sósmezői közbirtokosság hd. 37.75. Somfai István npt. 2.—, pk.

—45. Syllaba Ernő td. 16.—. Sydó Dániel npt. 2.—. Schmidt Ignác td. 16.—, Eő. 6.—, npt 2.—, pk. 1.—. Szabó Adolf kld. 6.—. Szelényi Gusztáv td. 16.—. Szentendre város npt. 2.—. Székely Mózes hd. 47.40. Schleifer Bertalan npt. 2.—, pk. —45. Stégmeier Ödön td. 16.—. Szilágyi József td. 16.—. Szporny Gyula td. 16.—. Török Ödön npt. 8.—, pk. —12. Terray Gyula td. 16.—. Török Albert td. 32.—. Tanka Sándor td. 8.—. Tomassek Miklós td. 16.—. Tallián Béla ld. 16.—. Teodorovits Ferencz td. 16.—. Terény Sándor td. 16.—. Toma Pál Eő. 6.—. pk. —55. Tomka Kálmán npt. 5.—. pk. —45. Török Aladár td. 8.—. Tichy Kálmán td. 16.—. Török Miklós td. 16.—. Terstyánszky L. tsai npt. 5.—. Tótsóvári erdőhiv. hd. 17.95. Tóth Pál td. 16.—. Túrcsa Tivadar td. 16.—. Tomka Kálmán td. 16.—. Takács Lajos npt. 3.—, Sz. 2.40. Tölgyes József td. 16.—. Ungvári főerdőhiv. npt. 68.—, pk. 2.04, hd. 23.75. Ujbánya város npt. 10.—, pk. —12. Ungvári főerdőhiv. ld. 176.—. Ugron György npt. 3.—, pk. —45. Urbán Gyula td. 16.—, npt. 2.—, pk. —45. Volfinau Gyula td. 32.—. Vadászerdei szakiskola npt. 48.—, pk. 2.88. Vig András npt. 2.—, pk. —45. Vozárik Ferenc td. 8.—. Vass József npt. 2.—, pk. —45, td. 16. Vázsonyi Henrik td. 16.—. Vinkovcezi főerdőhiv. hd. 160.—. Vlaszaty Ödön npt. 2.—, pk. —45. Varga Imre Eő. 6.—, pk. —55. Veszprémi püsp. erdőhiv. npt. 2.—, pk. —20. Vadkerty M. npt. 2.—, pk. —45. Vesa Janku npt. 3.—, pk. —50. Wessley W. Sohn ld. 16.—, pk. —07. Waszner József td. 16.—, Ám. 6.—, pk. —45. Wenczel Miksa td. 16.—. Weinert Tivadar td. 16.—, npt. 2.—. Gr. Wenckheim urad. bórnt. 15.—, pk. —12. Williger Lajos npt. 9.—, pk. —12. Wind Mátyás npt. 2.—, pk. —43. Wrba Mihály td. 16.—. Wolfram Sándor Rnt. 8.—, pk. —45. Zsarnóczai erdőhiv. hd. 27.95, ld. 128.—, npt. 46.—, pk. 1.02. Zadrzil J. npt. 8.—, pk. —12. Zágrábi erdőig. ld. 256.—. Zagyvai erdőhiv. td. 16.—, npt. 2.—, pk. —45. Zsák Emil td. 16.—, td. 16.—. Zólyomlipcsei erdőgond. npt. 8.—. Zilah város att. 100.—, ak. 4.25. Zachar Mihály td. 8.—. Zsolnai min. kirend. ld. 8.—. Zvarik Egyed Eő. 6.—, Sz. 1.50, pk. 1.—. Zsupán Ferencz Sz. 2.40, pk. —45.

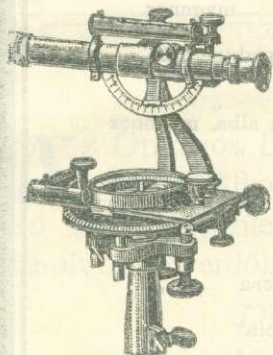
Az „Erdészeti Lapok“ 1912. évi IV. füzetének HIRDETÉSEI.

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért
a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Díjszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttával szedett hirdetés milliméterenkint *a)* faeladási hirdetéseknel 30 fillér, *b)* más hirdetéseknel 20 fillér. Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttával szedett hirdetések másfélszeres egységárral számíttatnak Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Külön mellékletek 25 gramm súlyig 70 koronáért, azontul 25 grammonként 25 koronával magasabb árért mellékelteknek.

Aranyérem, párisi
világkiállítás 1900.

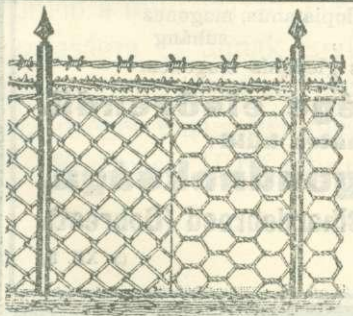
Egyetemes busszóla-műszereket és erdei-busszólákat

optikai távolságmérővel $C = 100$,
mérőasztalokat és távcsöves vonalzókat,
valamint mindennemű mérőeszközt
készít a legjobb kivitel és legpontosabb rektifikáció biztosítása mellett

NEUHÖFER ÉS FIA
es. és kir. udvari műszerészek

BÉCS, V., Hartmann-gasse 5.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Minden közhasználatu műszer állandóan készletben van. Javítások és átalakítások — akkor is, ha a műszerek nem a mi gyárunkból származnak — legjobban és leggyorsabban eszközöltetnek. — Szállítás kívánatra magyar czégek útján is lehetséges. (1. XII. 2)

Vadaskertsövények

a legjobb drótanyagból, továbbá kert-sövények, baromfiudvarok, teniszpályák részére.

Alpenländische Drahtindustrie
Ferd. Jergitsch' Söhne

Wien, V/1., Wienstrasse 45.

Telefon 9583. :: Graz, Göstlinger
Maut und Klagenfurt Postfach 265.

197. számú képes katalógust ingyen és bérmentve a legközelebbi eső irodából.

Erdei facsemete

== 1912. évi tavaszi szállításra. ==

800.000	drb	2	éves luczfenyő	Picea	excelsa,	magonez
1,200.000	"	3	"	"	"	"
10.000	"	5	"	"	"	átiskolázott
10.000	"	3	jegenyefenyő	Abies	pectinata,	magonez
300.000	"	2	banksfenyő	Pinus	banksiana,	"
10.000	"	3	"	"	"	átiskolázott
35.000	"	3	kékfenyő	Picea	pungens	glauca,
85.000	"	2	douglasfenyő	Pseudotsuga	douglasi	"
5.000	"	2	vörösfenyő	Larix	europaea	"
1.500	"	3	"	"	"	suháng
600.000	"	2	feketefenyő	Pinus	austriaca,	magonez
400.000	"	2	"	"	"	átiskolázott
300.000	"	3	"	"	"	magonez
1,000.000	"	2	kocsánytalan tölgycsemete			
1,000.000	"	1	kocsányostölgy	Quercus	pedunculata	
200.000	"	2	"	"	"	"
75.000	"	3	"	"	"	"
800.000	"	1	kőris	Fraxinus	americana	alba,
300.000	"	2	"	"	"	"
10.000	"	1	"	"	ornus,	"
116.000	"	2	"	"	"	"
50.000	"	3	"	"	"	"
85.000	"	1	"	"	excelsior	"
85.000	"	2	"	"	"	"
16.000	"	2	mezgéséger	Alnus	glutinosa	"
35.000	"	2	hamvaséger	"	incana	"
1,100.000	"	1	ákác	Robinia	pseudoacacia	"
3.000	"	1	diófa	Juglans	nigra	"
1.500	"	2	"	"	"	"
200	"	3	"	"	"	"
6.000	"	2	juhar	Acer	pseudoplatanus,	magonez
2.000	"	3	"	"	"	suháng

Továbbá: kislevelű hársfa és gleditsia magonez.

A csemeték minősége elsőrendű.

Árjegyzéket kívánatra küld:

Junghans E. erdőgondnoksága,

Lankás (Lunkaszprie), posta Biharodobrod (Dobrest).

Bihar megye.

(5. XII. 8.)